

комунікації, (електронна пошта; мультимедійні засоби спілкування);

анонімності та безпечної передачі інформації в мережі;

одержання та відмивання коштів (електронні гроші; площадки, які можуть бути використані для легалізації).

Список використаних джерел

1. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

2. Сокурєнко В.В. Актуальні питання діяльності правоохоронних органів у сфері протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми. Актуальні питання протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми. Харків, 2017. С. 12–15.

3. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 624 с.

4. Виявлення, попередження та розслідування злочинів торгівлі людьми, вчинених із застосуванням інформаційних технологій: навчальний курс / [А. Вінаков, В. Гузій, Д. Девіс, В. Дубина, М. Каліжєвський, О. Манжай, В. Марков, В. Носов, О. Соловйов]. К., 2017. 148 с.

Марків Тарас Олегович,

аспірант кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНАМИ ДБР ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ОРГАНІЗОВАНІ ГРУПИ ТА ЗЛОЧИННІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Аналіз практики інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності дозволяє зробити однозначний висновок про те, що в сучасній Україні в системі правоохоронних органів використовувані організаційні підходи до налагодження та врегулювання цих відносин не є адекватними характеру і масштабам загроз національній безпеці з боку злочинності [1].

Слід констатувати, що основною причиною незадовільного стану інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями є організаційно-правовий характер, що проявляється у відсутності

єдиної системи щодо збору, накопичення, аналізу, узагальнення та використання інформації [2].

Основою нормативно-правового регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення протидії організованій злочинності є Конституція та Закони України. Стаття 3 Конституції України проголошує найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку [3].

Закон України «Про Національну поліцію» виділив як один із напрямів діяльності – інформаційно-аналітичну діяльність. Різноманітність функцій і завдань, що вирішуються в процесі функціонування системи МВС України, обумовлює застосування різних форм діяльності [4].

Стаття 25 «Повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення» Закону України «Про Національну поліцію» передбачає, що поліція в рамках інформаційно-аналітичної діяльності: формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України; здійснює інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу; користується базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади; здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями [5]. Відповідно до п. 18 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» підрозділи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, мають право створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи [6; 7].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Виконання завдань визначених в статті 1 профільного закону реалізується за допомогою повноважень Державного бюро розслідувань, одним із яких відповідно до статті 6 є здійснення інформаційно-аналітичних заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживання заходів до їх усунення [8]. Базовими елементами та засобами реалізації інформаційно-аналітичної діяльності виступають інформаційні системи, системи зв'язку та передачі даних, сучасна інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура, бази даних правової інформації, технічні, програмні, лінгвістичні, правові, організаційні засоби. Це знайшло втілення у ст. ст. 25–27 Закону України «Про Національну поліцію» [5; 9].

Як слушно зазначають з цього приводу видатні фахівці у сфері оперативно-розшукової діяльності С. М. Князев, С. С. Чернявський і М. Л. Грібов, наразі маємо розбалансовану гібридну модель діяльності оперативних підрозділів із нечіткими змістом і критеріями співвідношення оперативно-розшукової, кримінальної процесуальної, пошукової діяльності. Зазначена концептуальна неузгодженість перманентно виявляє наявні прогалини та спричиняє нові проблеми законодавчого, відомчого (міжвідомчого) нормативно-правового й організаційного характеру, які на практиці потребують невідкладного й ефективного вирішення [10; 11; 12].

Таким чином, маємо всі підстави зробити висновок про необхідність зміни підходів до інформаційно-аналітичного забезпечення боротьби зі злочинністю. Воно не повинно бути епізодичним, як форма реагування на нові відомчі настанови. В організаційному плані варто вести мову про деяке зміщення акцентів убік оперативних обліків на відміну від інформації, отриманої процесуальним шляхом [1]. Також удосконалення правового регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення протидії органами ДБР злочинам, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями повинно здійснюватися із запровадженням ефективного зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел

1. Гладкова Є. О. Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення боротьби зі злочинністю. Актуальні питання діяльності правоохоронних органів у сфері протидії кіберзлочинності : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 12 листоп. 2014 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. X. : Права людини, 2014. С. 129–133.

2. Севрук В.Г. Окремі аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. Держава та регіони. Серія: Право, 2021 р. № 2 (72). С. 104–113. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.2.17>.

3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

4. Шраго А. О. Нормативно-правові аспекти забезпечення виявлення та розслідування збуту і розповсюдження порнографії у мережі Інтернет. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності підрозділів кримінальної поліції: зб. наук. статей за матеріалами доп. Всеукр. наук.-практ. семінару (Львів, 23 берез. 2018 р.) / упорядники А. В. Баб'як, В. В. Сенік, Т. В. Магеровська. Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 186–193.

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40–41. Ст. 379.

6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

8. Школьніков В. І., Калиновський О. В. Застосування кримінального аналізу в діяльності управління інформаційно-аналітичної розвідки Державного бюро розслідувань. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16 червня 2018 р., м. Одеса / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. Одеса : Юридична література, 2018. С. 24–27.

9. Єсімов С. С. Юридична природа інформаційно-аналітичної діяльності Національної поліції. ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: конф. (Київ, 18 листоп. 2016 р.). URL: <http://aphd.ua/publication-151/>.

10. Князев С., Чернявський С., Грібов М. Законодавче регулювання оперативно-розшукової діяльності: проблеми та шляхи їх розв'язання. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2021. № 2 (20). С. 9–10.

11. Павленко С. О. Основи оперативно-розшукової тактики : монографія. Київ : Людмила, 2022. 624 с.

12. Павленко С. О. Сучасний стан та проблеми правового регулювання оперативно-розшукової тактики. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 53. С. 132–137.

Медведюк Леонід Віталійович,
старший викладач кафедри кримінального
процесу та криміналістики
Навчально-наукового гуманітарного
інституту Національної академії
Служби безпеки України

РОЗШУКОВА РОБОТА СЛІДЧИХ ОРГАНІВ БЕЗПЕКИ

Основним напрямком розшукової діяльності слідчого беззаперечно є діяльність, пов'язана з організацією розшуку підозрюваних, які ухиляються від досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні. Таку діяльність регламентує ст. 281 КПК України «Розшук підозрюваного».

Так, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово